

СЕКЦІЯ 6. МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНІВ, ПІДПРИЄМСТВ ТА БІЗНЕСУ

Політики використання штучного інтелекту в університетах, що готують журналістів: кейс University of Oxford і КНУТШ

Ангеліна Хоменко

*старший викладач кафедри журналістики,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
аспірантка Інституту вищої освіти НАПН України,
e-mail: KhomenkoA@krok.edu.ua,
ORCID: 0009-0005-5938-6205*

Сучасна епоха розвитку штучного інтелекту відкриває перед університетами нові можливості для вдосконалення освітнього процесу, зокрема у підготовці журналістів. У контексті глобальної цифрової трансформації важливо не лише інтегрувати інструменти генеративного штучного інтелекту (GenAI) у навчання й дослідження, але й формувати етичну, критичну та відповідальну культуру їх використання.

Міжнародний досвід свідчить, що саме поєднання етики, прозорості, відповідальності та усвідомленого підходу до технологій забезпечує ефективність політик ШІ у провідних університетах світу. Досвід University of Oxford демонструє, що успішна політика використання штучного інтелекту ґрунтується на принципах академічної доброчесності та розвитку критичного мислення: університет не забороняє використання ШІ, а навчає працювати з ним чесно, сумлінно й з науковою обережністю [1; 2].

Водночас Київський національний університет імені Тараса Шевченка активно формує власні підходи до регулювання застосування ШІ в освітньому процесі, зокрема через розроблення внутрішніх політик і впровадження стандартів академічної відповідальності у цифрову добу [3].

Вибір саме цих університетів для порівняльного аналізу зумовлений їхнім лідерством у своїх освітніх контекстах. КНУ імені Тараса Шевченка займає найвищі позиції у рейтингах українських університетів за 2025 рік, що робить його показовим прикладом для вивчення національного досвіду впровадження ШІ в освіті. [4] University of Oxford, хоча й не входить до перших позицій у спеціалізованих рейтингах журналістських програм, утримує провідне місце у світі за якістю викладання, що визначає його як еталон ефективних освітніх політик, зокрема у сфері використання штучного інтелекту. [5] Для авторки, як для викладача, саме орієнтація на університети, які демонструють найвищі стандарти викладання і найуспішніші моделі впровадження політик ШІ, є принциповою у дослідженні.

Метою дослідження є порівняльний аналіз політик використання генеративного штучного інтелекту (GenAI) в освітньому процесі університетів, що готують журналістів, на прикладі University of Oxford та Київського національно-

го університету імені Тараса Шевченка. Особлива увага приділяється питанням етики, академічної доброчесності, інформаційної безпеки, а також впливу ШІ на формування критичного мислення студентів і розвиток їхніх дослідницьких компетентностей.

University of Oxford розглядає використання генеративного штучного інтелекту не як загрозу, а як можливість для підвищення якості освіти. Політика університету базується на чітких засадах: прозорість у використанні інструментів ШІ, відповідальність за створений контент, декларування застосування GenAI у дослідженнях, дотримання принципів інтелектуальної власності та інформаційної безпеки.

Важливо, що в Оксфорді ШІ інтегрується у навчання не механічно, а через педагогічну філософію критичного осмислення технологій – викладачі акцентують на необхідності людського контролю над результатами генерації, формуючи у студентів навички свідомого використання технологій [2].

КНУ імені Тараса Шевченка, адаптуючи міжнародний досвід, розпочав формування власної політики етичного використання ШІ у навчанні й науковій діяльності. В університеті поступово створюється система внутрішніх рекомендацій щодо застосування генеративного ШІ у студентських проєктах, наукових публікаціях і викладацькій роботі. [3] Такий підхід сприяє формуванню довіри між студентами та викладачами у цифровому середовищі.

Використання генеративного штучного інтелекту в освіті журналістів вимагає балансу між технологічними можливостями та гуманітарними цінностями. Саме тому провідні університети світу демонструють, що головним викликом сьогодні є не лише технічна інтеграція ШІ, а формування культури критичного мислення, академічної чесності та цифрової відповідальності. Дослідження досвіду University of Oxford і КНУ імені Тараса Шевченка показує, що майбутнє освіти полягає у розвитку політик, які не обмежують технології, а навчають мислити глибше, діяти усвідомлено й відповідально застосовувати інтелектуальні інструменти для суспільного добра.

Ключові слова: генеративний штучний інтелект, вища освіта, журналістська освіта, академічна доброчесність, етичне використання ШІ, цифрова відповідальність, університетська політика.

Список використаних джерел

1. *FAQs for the policy on generative AI in research. University of Oxford. URL: <https://www.ox.ac.uk/research/support-researchers/research-practice/faqs-policy-generative-ai-research> (date of access: 10.11.2025).*
2. *Policy for using Generative AI in Research: guidelines for researchers and professional staff. University of Oxford. URL: <https://www.ox.ac.uk/research/support-researchers/research-practice/policy-generative-ai-research> (date of access: 10.11.2025).*
3. *Правила застосування штучного інтелекту (ШІ) в навчальному процесі кафедри кіно- і телемистецтва. Кафедра кіно- і телемистецтва НН інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. URL: <https://ktm.journ.knu.ua/wp-content/uploads/2025/09/Pravyla-zastosuvannia->*

SHI-v-navchalnomu-protsesi-KTM.pdf (дата звернення: 10.11.2025).

4. Рейтинг українських університетів за показниками Scopus 2025 року. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/vnz/rating/94650/> (дата звернення: 10.11.2025).

5. World University Rankings by Subject 2025: Social Sciences. Times Higher Education. URL: <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2025/subject-ranking/social-sciences> (date of access: 10.11.2025).